

با همه حرف و حدیث‌هایی که انتصاب قائم مقامی شعر داشت ولی این سمت چندان راهگشانند و به ندرت صدایی از این پست به گوش می‌رسد و جالب اینکه حتی بسیاری از شاعران تا سال‌های بعد حتی نام‌آورانی دانستند خود آقای قائم مقام هم که واکنش‌ها را شنیده بود چندان دل‌خوشی از این سمت نداشت

قائم مقام شعر پیوسته و ما هم سعی کردیم تغییرات محتوایی در آن ایجاد کنیم که نسبت به گذشته وضعیت کمال یافته‌تری داشته باشد.

به هر حال قائم مقام شعر سمتی بود خلق الساعه که در یک همایش زاده شد و قرار بود از رهگذر این سمت، توجه ویژه‌ای به شعر شود. اگر چه آقای قائم مقام در مدت مسئولیتش کم‌تر درباره شعر و مسائل آن سخن گفت و بیش‌تر در برنامه‌ها همراه با وزیر حضور داشت. همچنین بیش‌تر به دادن پیام تبریک و تسلیت بسنده کرد اما در سال ۹۱ سمت جدیدی در وزارت ارشاد ایجاد شد و آن مسئول دفتر شعر و ادب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بود که قادر طراوت پور، از شاعران انقلاب، برای این منصب انتخاب شد. در حکم طراوت پور آمده بود که این دفتر برای تجمیع و سامان دهی کلی فعالیت‌های شعر و ادب و جشنواره شعر فجر تشکیل شده است. شگفت آن که هنوز شعر خیری از قائم مقامی ندیده بود که سرو کله این دفتر پیدا شد! حرف طراوت پور گواهی می‌داد که دوره قائم مقامی تمام شد و وی درباره دفتر شعر و ادب در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به فارس گفت: قبلاً در وزارت ارشاد قائم مقام شعر، دبیرخانه شعر فجر و انجمن شعر آیینی ملی امین داشتیم که هم‌اکنون تمام این سمت‌ها ادغام شده و در دفتری با نام دفتر شعر و ادب شکل گرفته است. در حکم وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی برای من آمده است این دفتر برای تجمیع و سامان دهی کلی فعالیت‌های شعر و ادب و جشنواره شعر فجر تشکیل شده است. در این بلیش‌وزیر ارشاد در پاسخ به سوال خبرنگاری درباره برخی شایعات پیرامون حذف پست قائم مقام شعر و ادب در این وزارتخانه نیز ضمن رد این مسئله گفت: چه کسی گفته است این پست حذف شده است؟ فعلاً آقای طراوت پور مسئول دفتر شعر هستند و کارهای اجرایی این حوزه را دنبال می‌کنند. ما چند نیرو در وزارت ارشاد داشتیم که کارهای شعر را در جشنواره‌ها انجام می‌دادند و آمدیم تنها برای این حوزه هایک مسئول اجرایی قرار دادیم. جالب‌تر اینکه خود آقای یحیی طالبیان از حذف چارت قائم مقام وزیر ارشاد در امور شعر و ادب ابراز بی‌اطلاعی کرد.

دولت جدید تصمیم جدید

این ماجرا کج دار و مریز ادامه یافت تا نوبت به دولت تدبیر و امید رسید. بعد از تغییر دولت و آمدن علی جنتی به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، همچنان از قائم مقام شعر خبری نبود، نه حکمی لغو و نه کسی ابقا شد خبرها حاکی از آن بود که طالبیان دیگر به وزارت ارشاد نمی‌روند و برای طراوت پور هم حکم جدیدی زده نشده است. البته طراوت پور در گفت‌وگو با ایسنا تأکید کرده بود: من هنوز در این منصب هستم و درگیر تحولات در وزارت خانه بودیم.

با این حال، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پاسخ به پرسشی مبنی بر این که آیا شما قائم مقام شعر و ادب خواهید داشت، گفته است: قرار نیست در دوره ما کارهای معاون فرهنگی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درباره وضعیت قائم مقام شعر و شعر در دولت جدید توضیح داد.

اما سید عباس صالحی که در نخستین نشست رسانه‌ای اش در سمت معاونت فرهنگی روز دوشنبه، ۲۷ آبان ماه، در ساختمان شورای فرهنگ عمومی سخن می‌گفت، در پاسخ به پرسشی درباره وضعیت قائم مقام شعر در دولت جدید گفت: در دوره قبل با یک اتفاق پیش‌بینی نشده سمت قائم مقام شعر وزیر شکل گرفت. اما همان‌طور که می‌دانید، معاونت فرهنگی ۴۱ وظیفه دارد، ولی عملاً در کتاب و چاپ خلاصه شده است. حوزه شعر با این تصمیم از معاونت فرهنگی دور شد. مشاور علمی، فرهنگی و مدیریتی معاون فرهنگی هم با تأکید بر اینکه حوزه شعر در معاونت فرهنگی در قالب یک دبیرخانه فعالیت می‌کند، گفته بود: در حال حاضر حوزه شعر در قالب یک دبیرخانه با نام «دبیرخانه شورای گسترش زبان فارسی» که در چارت معاونت وجود دارد کارهای مقدماتی را آغاز کرده و در ادامه مسیر برنامه‌ریزی صورت می‌گیرد تا به نحو مطلوب ساختاری که برای مدتی از معاونت جدا شده بود مجدداً احیا شود و با شکل مؤثرتری دنبال شود. این مقام مسئول در معاونت فرهنگی در پاسخ به این سوال که اکنون دو سمت «قائم مقام شعر» و «مسئول دفتر شعر و ادب» در این وزارتخانه وجود دارد، با بازگشت شعر به حوزه معاونت این دو سمت چه خواهد شد، اضافه کرد: در حال حاضر هیچ کدام از این دو سمت یاد شده در چارت وزارت ارشاد وجود ندارد، این دو سمت احتمالاً بنا به ضرورت در نظر گرفته شده بود، «قائم مقام شعر» از همان ابتدا منتهی بود چون در همان زمان هم با تأسیس دفتر شعر و ادب ذیل حوزه وزارتی طبیعتاً آن بخش از وظایف قائم مقامی به دفتر شعر و ادب محاله شد، اکنون دفتر شعر و ادب هم ذیل فعالیت‌های معاونت فرهنگی تعریف شده است.

دفتری که اختیاری نداشت

این اتفاق باز هم در بین شاعران با واکنش‌هایی روبه‌رو شد به طوری که مصطفی محدثی خراسانی از شاعران کشورمان که وجود این دفتر را در این دو سال مثبت ارزیابی نمی‌کرد در این باره به فارس گفت: عملاً از این دفتر در این یکی دو سال به جز نامی در میان نبود و نمی‌توان گفت که وجودش به حال شعر و ادب این کشور مفید بوده است. البته این دفتر با هدف‌هایی شروع به کار کرد اما از آنجایی که هیچ اختیار و هیچ کار مهمی را به آن نسپرد بودند، عملاً کاری از پیش نبرد. ما دفتر شعر داشتیم اما امور شعر را باز هم همان کارمندان اطراف وزیر اداره می‌کردند و چون این دفتر توان اجرایی نداشت، اگر قرار بود به آن صورت باقی بماند، نبودش بهتر است. اما اگر به آن صورتی که تعریف شده بود و قرار بود باشد، اختیار به آن می‌دادند کارهایی می‌توانست انجام دهد.

محدثی خراسانی که پیش از این یکی از منتقدان جدی بی‌سرپرست بودن شعر در حوزه مدیریت فرهنگی بود، در پاسخ به این سوال که قبل از ایجاد این دفتر اعتقاد بر آن بود که هر هنری در ارشاد متولی دارد به جز شعر و اتفاقاً این دفتر در پاسخ به این مطالبه‌ها شکل گرفت. با این وجود اعتقاد دارید باز هم نبود این دفتر بهتر از بودنش به آن شکل است، گفته بود: بر اساس همان خلأیی که احساس می‌شد و مطالبات جامعه ادبی و رهبر انقلاب، رئیس‌جمهور قبلی با عجله اعلام کرد که قائم مقام شعر ایجاد می‌شود ولی عملاً این کار خلأیی را پر نکرد و در وزارت ارشاد باید سامانی قدرتمندتر از معاونت سینمایی یا موسیقی برای شعر داشته باشیم.

بودنش بهتر از هیچ بود

علی محمد مودب هم در ارزیابی فعالیت دفتر شعر و ادب و تأثیری که این دفتر در این سال‌ها داشته است، گفت: به نظر من شعر باید متولی داشته باشد. کارکرد این دفتر هر چند چندان مطلوب نبود اما از هیچ چیز بهتر بود و در ساختار جدید باید فکری به حالش کرد. شعر هنر اول ما است و باید جایگاهی هم‌شان آن در مدیریت فرهنگی داشته باشد که هم رسمی باشد

و هم اسمی. شعر هنر کم‌هزینه‌ای است و شاعران عمدتاً با این مسائل میانه‌ندارند و همین باعث شده در مدیریت‌ها به آن ظلم شود.

مدیرعامل موسسه شهرستان ادب که تولید امور شعر را منوط به بودجه‌های آن‌چنانی نمی‌داند، گفت: شعر اصلاً محتاج بودجه‌های دولتی به آن معنا نیست اما محتاج سیاست‌گذاری و هدفمند شدن چیزهایی است که به اسم شعر برگزار می‌شود تا آن‌ها سامان و نظم پیدا کنند و این سامان و نظم شامل سیاست‌گذاری در حوزه‌های مختلف از آموزش و پرورش استعدادهای توزیع و نشر و معرفی و چهره‌سازی می‌شود که این نیازمند یک اتاق فکر جدی است.

به نظر مر اهلکار این وضعیت یک شورا است که ممکن است ذیل هر بخشی در وزارت ارشاد تعریف شود که این بستگی به چارت وزارت و تعریف کار آن‌ها دارد که ما خیلی در جریان نیستیم ولی خوب است که برای شعر که هنر اول ماست، خیلی جدی‌تر از سینما تدبیر کنیم. به هر حال باید در این اتاق فکر، گروهی به شعر فکر کنند. تا به حال برعکس عمل شده است. ابتدا برنامه‌هایی بوده و بعد شاعران را جمع کرده اند تا در برنامه شرکت کنند در حالی که باید به شعر فکر کنند و بعد سیاست‌گذاری شود بعد برنامه‌ریزی بعد بودجه‌ریزی شود در حالی که متأسفانه همیشه همه چیز از بودجه شروع می‌شود.

دفترهایی که فقط یک بازی اداری است

اسماعیل امینی هم درباره تأثیری که این دفتر در اوضاع شعر و ادب داشته است، معتقد است که وجود این دفتر هیچ فرقی به حال شعر و ادب نداشت چه زمانی که به صورت افراطی به صورت قائم مقام شعر در آمد و چه زمانی که به صورت دفتر شعر و ادب درآمد.

به نظر امینی این چنین دفترهایی فقط یک بازی اداری است برای امتیاز دادن به افرادی که اهل تفکر خاصی هستند و هر تفکری سیاسی که غالب شود، افراد همان تفکر امتیاز می‌گیرند و غالباً این تغییرات به نفع افرادی است که پست می‌گیرند و در مجموع این کارها فرقی به حال فرهنگ ندارد. اسماعیل امینی درباره دلیل اینکه چرا این دفتر کارایی و خروجی نداشته است، قضاوتش را متوجه ساختار و نوع مدیریت این دفتر نکرد و اظهار داشت: من رفت و آمدی نداشتم و نمی‌دانم به خاطر ضعف ساختاری و اداری این دفتر بود یا به خاطر مدیریتش، من از بیرون نگاه می‌کنم و می‌بینم

دکتر عباس صالحی معاون فرهنگی وزیر ارشاد در دولت روحانی

